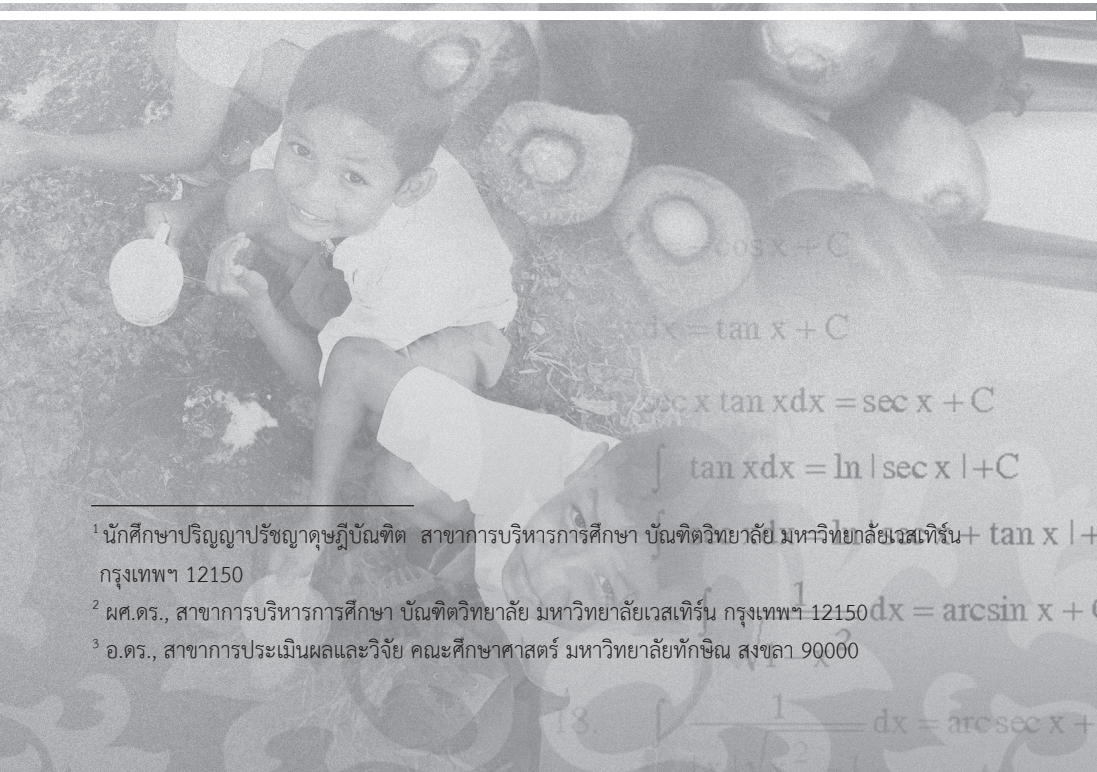

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง

Development of Educational Management
Participation Model of Phatthalung Province

ประจวบ หนูเลี้ยง¹ เด่น ชะเนตียัง² และนวลพรรณ วรรณสุธี³

Prachuap Nuliang¹, Den Chanetiyong² and
Nuanphan Wannasuthi³

¹ นักศึกษาปริญญาตรีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น กรุงเทพมหานคร 12150

² ผศ.ดร., สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น กรุงเทพฯ 12150

³ อ.ดร., สาขาการประเมินผลและวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ สงขลา 90000

บทนำ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมและเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนด เป็นกรอบการวิจัย 2) การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เทคนิคเดลฟาย 3) ประเมินรูปแบบที่พัฒนาจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่มและแบบสอบถาม สรุปผลการวิจัย พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นตรงกันว่า การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมควรมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ 1) การร่วมคิด 2) การร่วมวางแผน 3) การร่วมดำเนินงาน 4) การร่วมติดตาม 5) การร่วมประเมินผล และ 6) การร่วมในผลประโยชน์ ผลของการพัฒนารูปแบบเป็นรูปแบบที่ต้องดำเนินการเป็นกระบวนการขั้นตอนตาม องค์ประกอบ 6 ด้าน แต่ละด้านมีขั้นตอนกระบวนการ ด้านละ 6 ขั้นตอนย่อย การประเมินรูปแบบ ที่พัฒนาขึ้นจากผลการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นด้วยกับองค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมทุกองค์ประกอบ และจากผลการประเมินความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยแบบสอบถาม พบว่า มีระดับความคิดเห็นด้วยกับองค์ประกอบในรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : องค์ประกอบ รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

Abstract

The purposes of the study were to investigate the factors of Educational Management Participation Model of Phatthalung province. The research methodology consisted of three steps: 1) the document concerning the participation model were analyzed for research framework design 2) Delphi technique was employed with educational experts for the participative model development 3) Survey Questionnaire and focus group techniques with stakeholders were used to evaluate the developed model.

The research results revealed that all the experts had a consensus that the six possible factors of Educational Administration Participative Model were

participation in thinking, planning, implementing, monitoring, evaluation, and benefit sharing. The results from eight expert focus group interview agreed with all factors of the developed Educational Participation Model. The results from the focus group indicated the experts agreed with the developed model and the results from survey questionnaires also showed that level of the agreement were at the highest level

Keyword : Factor, Model Educational Management Participation

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาและการแข่งขันของทุกประเทศ เพราะการศึกษามีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศในด้านต่าง ๆ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาแก่ประชาชนในประเทศ โดยได้กำหนดให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุผลที่ได้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนในชาติไปเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ นั้นเอง ดังที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ [1] โดยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยโดยระบุในมาตรา 8 (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 (5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มาตรา 24 (6) การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตรา 29 ให้สถาบันการศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม

มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการจัดการศึกษา [2]

ผลสรุปของการศึกษาไทยที่ผ่านมา คือ ใช้เวลาเรียนมาก เรียนรู้ได้น้อย มีความเครียด และคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษาดำ การจัดการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปฏิรูปปรับเปลี่ยนให้ทุกคนเกิดการเรียนรู้ มีสุขภาวะ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถใช้ความรู้ในการแก้วิกฤติของประเทศชาติได้ ทั้งวิกฤติทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ด้วยการใช้ปัญญาที่เกิดจากการเรียนรู้ในการแก้วิกฤติได้อย่างแท้จริงและมีสติ ที่เป็นเรื่องของทุกคน (Education for All) และทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) เป็นระบบการศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมกับสุขภาวะคนไทย ที่เน้น “คนและชีวิตเป็นศูนย์กลาง” ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและประชาชนคนไทยทุกคน และควรให้ความสำคัญแก่ ผู้เรียน ครู ผู้เป็นปัจจัยสำคัญของคุณภาพการศึกษา รวมทั้งครอบครัว ชุมชน ท้องถิ่นและสถาบันสังคม ก็ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลจัดการศึกษา [3]

ผู้วิจัยเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในจังหวัดพัทลุงได้วิเคราะห์คุณภาพการศึกษาในภาพรวม พบว่า จังหวัดพัทลุง บริหารจัดการศึกษาโดย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 และเขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการศึกษาเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่สนองนโยบายให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา แต่จากการกำกับดูแลติดตามและประเมินผลสถานศึกษา พบว่า การจัดการเรียนรู้ของครูขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากครูรับภาระงานสอนมาก และต้องรับผิดชอบงานพิเศษภายในโรงเรียน ทำให้ครูดูแลนักเรียนในชั้นเรียนไม่ทั่วถึง ซึ่งครูมีชั่วโมงสอนเฉลี่ย 22 ชั่วโมง/สัปดาห์ เมื่อรวมงานพิเศษอื่น เช่น กลุ่มงานวิชาการ กลุ่มงานงบประมาณ กลุ่มงานบุคคล และกลุ่มงานบริหารทั่วไป จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการสอนของครูลดลง และจากรายงานการคัดกรองนักเรียนเพื่อจำแนกนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่เปิดสอนระดับช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่1-3) จำนวน 2,738 คน ผลของการคัดกรองนักเรียนจำแนกได้ ดังนี้ 1) นักเรียนกลุ่มปกติ จำนวน 2,375 คน คิดเป็นร้อยละ 86.742) นักเรียนกลุ่มเสี่ยง จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 11.21 และ 3) นักเรียนกลุ่มมีปัญหา จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 2.05 [4]

นอกจากนี้จากรายงานผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพบว่า นักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ แต่งกายผิดระเบียบ หนีเรียน ทะเลาะวิวาท สู้งาน และเล่นการพนัน เป็นต้น [3] สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ประจำปีการศึกษา 2555 ผลปรากฏว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 49.52 ยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายเฉลี่ยร้อยละ 50 และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 40.65 ยังต่ำกว่า ค่าเป้าหมายเฉลี่ยร้อยละ 50 และต่ำกว่าระดับประเทศในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ [4]

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 45.92 ยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายเฉลี่ยร้อยละ 50 และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 40.26 ยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายเฉลี่ยร้อยละ 50 และต่ำกว่าระดับประเทศทุกสาระการเรียนรู้ [5]

สำหรับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 44.48 ยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายเฉลี่ยร้อยละ 50 และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยรวมร้อยละ 37.53 ยังต่ำกว่าค่าเป้าหมายเฉลี่ยร้อยละ 50 และต่ำกว่าระดับประเทศในบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ [6]

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ศึกษาผลของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้นพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของผู้ปกครองและชุมชน ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน [7] และพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน [8] จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าในจังหวัดพัทลุงยังขาดแคลนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม นอกจากนี้งานวิจัยยังมีการใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม แต่ยังคงขาดการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทการจัดการศึกษาของจังหวัดพัทลุง ดังนั้น การพัฒนารูปแบบ

การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจึงน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดในการจัดการและแก้ปัญหาการจัดการศึกษาของจังหวัดพัทลุง

ผู้วิจัย จึงตระหนักถึงความสำคัญ ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จึงได้วิจัยเรื่อง “**การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง**” เพื่อนำผลที่ได้จากวิจัยเป็นไปใช้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่จะนำไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางปฏิบัติกับสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

คำถามของการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุงควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุงควรมีลักษณะอย่างไร
3. รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุงที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง
3. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวคิดการจัดการศึกษาของประเทศไทย แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ และการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดพัทลุง

เพื่อสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง โดยมีรายละเอียดที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังมีรายละเอียดโดยสรุป คือ

1. แนวคิดการจัดการศึกษาของประเทศไทย โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ [1] พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ถือได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศโดยระบุในมาตรา 8 (2) (6) มาตรา 24(6) มาตรา 29 (มาตรา 37) (มาตรา 39) และมาตรา 57 [2] แผนการศึกษาแห่งชาติมีเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข [9] และการเรียนรู้ในการแก้วิกฤติเป็นเรื่องของ ทุกคน (Education for All) ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) [3] และนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้เอกชนและทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมจัดและสนับสนุนการศึกษามากขึ้น สนับสนุนระบบความร่วมมือแบบเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษารัฐและเอกชน (Public Private Partnerships) [10]

2. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาหมายถึง การดำเนินการเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคลทั้ง 4 ด้าน คือด้านปัญญา ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย และด้านสังคม ให้สามารถพัฒนาคุณภาพวิถีชีวิตของตน ดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศแบบพอเพียง เหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน โดยเน้นความสมดุล 4 ประการ คือ ความสมดุลระหว่างความเจริญทางจิตใจกับความเจริญทางด้านวัตถุ และความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความสมดุลระหว่างการใช้กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความสมดุลระหว่างความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่กับภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมไทย และความสมดุลระหว่างการพึ่งพาอาศัยกับการพึ่งตนเอง โดยมีรูปแบบของการจัดการศึกษาทั้งที่เป็นการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียนและการศึกษาดนอรัยาศัย [11]

การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมตั้งแต่คิดโครงการ กิจกรรม โดยเริ่มค้นหาปัญหาสาเหตุ ร่วมการวางแผน ร่วมดำเนินการตัดสินใจมีการระดมทรัพยากร กำหนดเป้าหมาย

สรุปบทเรียน ร่วมติดตาม ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลที่เกิดร่วมกัน โดยทั้งนี้ต้องตั้งอยู่ในความเป็นธรรม ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็น การวางแผน การดำเนินการ และการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามผล ประเมินผลและร่วมในผลประโยชน์เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หมายถึง การมีส่วนร่วมตั้งแต่คิดโครงการ กิจกรรม โดยเริ่มค้นหา ปัญหา สาเหตุ วางแผนตัดสินใจ ดำเนินการ ระดมทรัพยากร กำหนดเป้าหมาย สรุปบทเรียน ติดตามประเมินผลรับผลที่เกิดขึ้นร่วมกัน โดยทั้งนี้ต้องตั้งอยู่ในความเป็นธรรม [3]

ดังนั้น การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่แสดงความคิดเห็นการวางแผนดำเนินการและการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล และร่วมในผลประโยชน์เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ได้นำแนวนโยบายพื้นฐานดังกล่าวมาแสดงเป็นเจตนารมณ์และแนวทางที่จะทำให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ๆ มาตรา 29 ได้กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนานระหว่างชุมชน [2]

สามารถสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจะต้องตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานเดียวกัน 6 ประการ คือ 1) หลักการกระจายอำนาจคือ คำนึงอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน สำหรับประเทศไทยจะมีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังสถานศึกษา 2) หลักการบริหารตนเองคือ สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น ภายใต้การบริหารในรูปขององค์คณะบุคคล 3) หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมคือ ผู้เกี่ยวข้องสามารถมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผน การกำหนดหลักสูตรท้องถิ่น รวมทั้งร่วมคิดร่วมตัดสินใจและร่วมทำ 4) หลักการภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนคือ เป็นภาวะผู้นำที่เน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก 5) หลักการพัฒนา ทั้งระบบคือ การปรับทั้งโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กร โดยการเปลี่ยนแปลงที่ระบบทั้งหมด 6) หลักการความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้คือ โรงเรียนต้องพร้อมให้มีการตรวจสอบเพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

3. แนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนา (Development) หมายถึง การทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งการกระทำหรือการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดีขึ้น มีคุณภาพมากขึ้น โดยผ่านกระบวนการวิธีการและเทคนิคที่เป็นระบบและต่อเนื่อง อันมีผลทำให้การกระทำหรือการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ (Efficiently) ประสิทธิภาพ (Effectively) ทำให้ผลงานหรือผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่น่าพึงพอใจมากขึ้น [9]

รูปแบบ หมายถึง วิธีการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน กระบวนการ ต้นแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่อาจเป็นโครงสร้างโปรแกรม แบบจำลอง หรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริง ที่สร้างขึ้นจากการลดทอนเวลาและเทศะ พิจารณามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษาเพื่อใช้แทนแนวความคิด หรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่งโดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ [12]

สำหรับการพัฒนารูปแบบนั้นอาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันออกไป แต่โดยทั่วไปแล้วการพัฒนารูปแบบแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การสร้างรูปแบบ (Construct) และการหาความเที่ยงตรง (Validity) ของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิด ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ โดยมีหลักการอย่างกว้าง ๆ เพื่อกำกับการสร้างรูปแบบได้คือ รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงธรรมดาทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบซึ่งควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะ

เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อมูลสนับสนุนด้วย ข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วยรูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างโมเดลใหม่และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่เรากำลังศึกษาด้วย [10]

นอกจากนั้นจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ พบว่า การพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนได้รับความเชื่อถือนั้น จำเป็นจะต้องมีขั้นตอนในการดำเนินงานสอดคล้องกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ได้แก่ การกำหนดปัญหาของรูปแบบ การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล รวมทั้งการได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญตามกรอบแนวคิด ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ และการทดลองใช้รูปแบบเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการนำรูปแบบไปใช้ [10]

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบนั้น ผู้วิจัยได้ยึดการพัฒนาแบบโดยใช้วิธีการสร้างและพัฒนารูปแบบโดยอ้างอิงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลักการลงความเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของรูปแบบตามกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ โดยมีองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น 6 องค์ประกอบ คือ 1) การร่วมคิด 2) การร่วมวางแผน 3) การร่วมดำเนินงาน 4) การร่วมติดตาม 5) การร่วมประเมินผล และ 6) การร่วมในผลประโยชน์ โดยในแต่ละองค์ประกอบจะเป็นกระบวนการวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนในแต่ละองค์ประกอบ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จินฉัตร ปะโคทั้ง [13] ได้วิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนใต้เนิน โรงเรียนกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า กระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การระดมความคิด การร่วมวางแผน การร่วมลงมือทำการร่วมติดตามประเมินผล และการรับประโยชน์ร่วมกัน ในขณะที่งานวิจัยของ ไพฑูรย์ สอนิเมือง [14] ศึกษายุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษากับพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษารายกรณีกับองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคใต้ มีข้อค้นพบที่ใกล้เคียงกัน โดยพบว่า กระบวนการบริหารกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาสถานศึกษาประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

การวางแผนและตัดสินใจการร่วมคิดร่วมทำ การสร้างมิตร การสร้างความเชื่อมั่น และการติดตามและรายงานผล ในขณะที่ ศฤงคาร แป้นกลาง [13] ใช้กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สำหรับการศึกษาผลของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนั้น พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของผู้ปกครองและชุมชนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดย ศฤงคาร แป้นกลาง [17] ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านวิชาการของโรงเรียนชุมชนบ้านแม่สาบ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่า ทั้งจากการประเมินคุณภาพทั้งภายในระดับสถานศึกษา การประเมินระดับเขตพื้นที่ และการประเมินระดับชาติในทุกระดับชั้น ในขณะที่งานวิจัยของ Gordon and Louis [8] ที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกาเปิดกว้างให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และพบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นได้ว่าในจังหวัดพัทลุง ยังขาดแคลนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

5. การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง เขต 1 โดยกลุ่มนโยบายและแผนได้ดำเนินการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาของจังหวัดพัทลุงเพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามากำหนดเป็นแนวทางของการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในจังหวัดพัทลุง พบว่า มีกรอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอก

ประเด็น โอกาส (Opportunities) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษามากขึ้น พระราชกฤษฎีกาให้จังหวัดสามารถเสนองบประมาณบริหารจังหวัดโดยตรง ส่งผลให้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถขอสนับสนุนงบประมาณมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา จังหวัดพัทลุงเป็นจังหวัดภายใต้โครงการพัฒนากลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ส่งผลต่อการพัฒนาด้านเกษตร-ท่องเที่ยว ค่านิยมของพ่อแม่ผู้ปกครองในจังหวัดพัทลุงมีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมการศึกษาให้กับบุตรหลาน จึงมีความตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเมืองพัทลุงมีศิลปวัฒนธรรมประเพณี

อันติงามสืบทอดมาอย่างยาวนาน มีทรัพยากรธรรมชาติ และผลิตผลทางการเกษตรสามารถสร้างรายได้ให้แก่จังหวัดพัทลุง เช่น ริงนก ข้าวสังข์หยด อัตราการขยายตัวของจังหวัดพัทลุง (GPP) สาขาการศึกษาของจังหวัดพัทลุง มีการขยายตัวมากที่สุด ในปี 2550 สังคมในพัทลุงอยู่เย็นเป็นสุข ไม่มีความแตกแยกทางด้านวัฒนธรรม ทางศาสนา ส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น [4]

ประเด็น อุปสรรค (Threats) ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจส่งผลให้ราคาสินค้าและค่าครองชีพสูงขึ้น ผลิตผลทางการเกษตรราคาตกต่ำ มีภาวะการว่างงานเพิ่มขึ้น อันมีผลต่อค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของรัฐและประชาชนที่สูงขึ้นตามไปด้วย เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนของบุตรหลาน สำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมเมืองและชนบทส่งผลต่อสัมพันธภาพภายในครอบครัวเกิดการหย่าร้าง ครอบครัวแตกแยกมีวุ่นวายเสียดสี อาชญากรรม ผู้สูงวัยถูกทอดทิ้ง และการ สืบทอดทางวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน ทรัพยากรธรรมชาติที่สร้างรายได้ให้แก่จังหวัดพัทลุง ไม่ได้ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สืบเนื่องจากขาดการบริหารจัดการที่ดี มีผลิตผลทางการเกษตรมาก แต่ไม่สามารถนำผลิตผลมาสร้างมูลค่าเพิ่มได้ เช่น ผลไม้ ข้าวสังข์หยด ภูมิปัญญาท้องถิ่นพัทลุง (หนังตะลุง มโนราห์) ไม่มีการจัดการให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรมเป็นระบบ และเป็นอัตลักษณ์ของคนพัทลุง ส่งผลต่อการเรียนรู้และสืบทอดของคนในแต่ละรุ่น นโยบายของรัฐไม่ได้มุ่งเน้นอุตสาหกรรมภาคการศึกษาของจังหวัดพัทลุง ส่งผลต่อการลงทุนภาคเอกชน และบุคลากรวัยแรงงานส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาจะประกอบอาชีพต่างถิ่น ส่งผลต่อผลต่อระบบครอบครัว [4]

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายใน

ประเด็นจุดแข็ง (Strengths) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม มีบทบาทรับผิดชอบ ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาและส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาทุกระดับ จังหวัดพัทลุงมีทรัพยากรในด้านบุคลากร การคมนาคม การสาธารณูปโภค และพื้นที่ที่มีความพร้อมเอื้อต่อการพัฒนาการศึกษา ประชากรวัยการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้ารับการศึกษานอกระบบที่สูง สืบเนื่องจากความตื่นตัวทางการศึกษาของคนพัทลุง ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับมีเพียงพอดำเนินงานในการจัดการเรียนการสอน

ประเด็นจุดอ่อน (Weakness) นักเรียนพัทลุงขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนไม่เน้นบรรยากาศในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในวิชาหลักต่ำ สืบเนื่องจากความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมายและสมรรถนะของผู้สอน ความเชื่อมโยงการศึกษาไปยังภาคธุรกิจมีน้อย สาเหตุจากนโยบายไม่ชัดเจน ไม่มีกฎหมายรองรับขาดกรอบความรับผิดชอบ ส่งผลให้เด็กขาดทักษะในการประกอบวิชาชีพ อัตราการออกกลางคันของนักเรียนสายสามัญมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย หลักสูตรระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนในจังหวัดยังไม่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม และมีความซ้ำซ้อนในการจัดการศึกษาบางสาขาวิชาของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ครูยังไม่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สืบเนื่องจากยังไม่มีเครือข่ายครูบุคลากร ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ประชาชนยังเข้าไม่ถึงแหล่งเรียนรู้ชุมชน สาเหตุจากแหล่งเรียนรู้ไม่มีความพร้อมและทันสมัยประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเพื่อสืบค้นข้อมูล [4]

จากการศึกษาแนวคิด หลักการ งานวิจัย และสภาพแวดล้อมทางด้านการจัดศึกษาของจังหวัดพัทลุง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุงตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่จะนำไปใช้ประโยชน์เป็นแนวทางปฏิบัติกับสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ ได้นำไปใช้ให้เหมาะสมต่อไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดเป็นกรอบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยกำหนดองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย รวมทั้งแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการ

จัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เป็นการนำกรอบรูปแบบซึ่งได้จากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยเชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุงมาจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) เพื่อเสริมให้ระบบการพัฒนาแบบการศึกษาแบบมีส่วนร่วม มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังมีการประเมินจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้แบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในประเด็นปัญหานั้น ๆ ขนาดของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกหรือวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทที่มีประสบการณ์อย่างน้อย 15 ปีขึ้นไป ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารการศึกษาระดับกรมหรือส่วนราชการส่วนกลาง จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 7 คน

กลุ่มที่ 3 นักวิชาการ ได้แก่ คณาจารย์ สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 1 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน

กลุ่มที่ 5 ครู บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 6 บุคลากรอื่น ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและวัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 7 พระภิกษุ จำนวน 1 รูป

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาในจังหวัด จำนวน 8 คน ประกอบด้วยนักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 130 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1 จำนวน 50 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 50 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12 (ส่วนแยกพัทลุง) จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเอกชนของจังหวัดพัทลุง เขต 1 จำนวน 10 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของจังหวัดพัทลุง จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับการพัฒนารูปแบบด้วยเทคนิคเดลฟาย แบบสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่ม และแบบสอบถามประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แบบสอบถามสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิคเดลฟาย 4 ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ 1 เป็นแบบสอบถามในลักษณะคำถามเปิด เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และวิจารณ์อย่างกว้างขวางในทุกประเด็น การรวบรวมข้อมูลครั้งที่ 1 ซึ่งจะทำให้ได้ความคิดเห็นอย่างกว้างขวางและตรงประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการ

ครั้งที่ 2 ใช้แบบสอบถามฉบับใหม่ที่ได้จากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ตอบคำถามเปิดในครั้งที่ 1 มาสร้างเป็นคำถามปิด ซึ่งจะสร้างเป็นคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale Questionnaire) แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตอบ

ครั้งที่ 3 ก่อนส่งให้ตอบครั้งที่ 3 จะต้องนำคำถามครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์หาคำมัธยฐาน และพิสัยควอไทล์ของคำถามแต่ละข้อ แล้วใช้ข้อคำถามเดิมนั้นสร้างเป็นแบบสอบถามฉบับใหม่ โดยเพิ่มคำมัธยฐานกับพิสัยควอไทล์ ไว้พร้อมกับบอกให้ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นทราบว่า ผลการตอบครั้งที่ 2 ท่านตอบอยู่ตำแหน่งใด และผู้เชี่ยวชาญนั้นทบทวนคำตอบและตอบกลับอีกครั้ง ซึ่งในการตอบครั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะทราบว่าตนมีความคิดเห็นแตกต่างหรือไม่แตกต่างไปจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดเพียงไร และจะได้พิจารณาว่าตนเห็นด้วยกับความสอดคล้องในความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนอื่นๆ หรือไม่ หากไม่เห็นด้วยก็ให้แสดงเหตุผลประกอบยืนยันคำตอบเดิมนั้น

ครั้งที่ 4 นำคำตอบที่ได้ในครั้งที่ 3 มาวิเคราะห์หาคำมัชฌยานและพิสัยควอไทล์ใหม่ และจัดพิมพ์ค่าใหม่เช่นเดียวกับครั้งที่ 3 แล้วจัดส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบใหม่อีกครั้งเป็นครั้งสุดท้ายซึ่งทำเหมือนครั้งที่ 3 [15]

แบบสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่มเป็นแนวทางคำถามในการสนทนากลุ่มแบบไม่มีโครงสร้าง ที่ครอบคลุมรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในจังหวัดพัทลุง 6 ด้าน คือ การร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินงาน การร่วมติดตาม การร่วมประเมินผล และการร่วมในผลประโยชน์ โดยเป็นคำถามเกี่ยวกับประเด็นปัญหาของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

แบบสอบถามประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้นเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ครอบคลุมรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่พัฒนาขึ้น 6 ด้าน แต่ละด้านประกอบด้วยกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการในการมีส่วนร่วม 6 ข้อ รวมทั้งสิ้น 36 ข้อ มีค่าความตรง (ค่า IOC) รายข้อระหว่าง 0.80–1.00 ค่าความเที่ยง (reliability) แบบความสอดคล้องภายใน 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) แบบสอบถาม ฉบับที่ 1 ใช้วิธีคำนวณหาค่าร้อยละ โดยคัดเลือกข้อที่มีผู้ตอบสอดคล้องกันตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม ฉบับที่ 2 สำหรับแบบสอบถามฉบับที่ 2 ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติด้วยค่ามัชฌยาน และหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยพิจารณาเลือกข้อความที่มีค่ามัชฌยานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ 1.50 ลงมา นำไปกำหนดเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยแต่ละองค์ประกอบจะแยกวิเคราะห์ประเด็นปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แบบสอบถาม ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในจังหวัดพัทลุง โดยมีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย คือ

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง พบว่าองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุงมี 6 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 การร่วมคิด องค์ประกอบที่ 2 การร่วมวางแผน องค์ประกอบที่ 3 การร่วมดำเนินการ องค์ประกอบที่ 4 การร่วมติดตาม องค์ประกอบที่ 5 การร่วมประเมินผล และองค์ประกอบที่ 6 การร่วมในผลประโยชน์

2. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง พบว่า การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง ประกอบด้วย 6 ด้าน โดยแต่ละด้านมี กระบวนการขั้นตอนและวิธีการในการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการร่วมคิด ต้องมีกระบวนการขั้นตอนด้านการมีส่วนร่วมด้านการร่วมคิด คือ 1) การวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ 2) การศึกษานโยบายการจัดการศึกษา 3) การกำหนดวิสัยทัศน์ 4) การกำหนดพันธกิจ 5) การกำหนดกลยุทธ์ และ 6) การกำหนด เป้าหมายความสำเร็จ

2.2 ด้านการวางแผน ต้องมีกระบวนการขั้นตอนด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน คือ 1) การแต่งตั้งคณะทำงาน 2) การกำหนดบทบาทหน้าที่ 3) การกำหนดโครงการหรือ กิจกรรม 4) การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน 5) การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน และ 6) การ กำหนดปัจจัยในการดำเนินงาน

2.3 ด้านการดำเนินงาน ต้องมีกระบวนการขั้นตอนด้านการมีส่วนร่วมในการร่วม ดำเนินงาน คือ 1) การประชุมชี้แจงคณะทำงาน 2) การมอบหมายหน้าที่การดำเนินงาน 3) การประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน 4) การปฏิบัติงานตามแผน 5) การนิเทศ ติดตามการ ดำเนินงาน และ 6) การสรุปผลการดำเนินงาน

2.4 ด้านการติดตาม ต้องมีกระบวนการขั้นตอนด้านการมีส่วนร่วมในการติดตาม คือ 1) การกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดของปัจจัย 2) การกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดของผลผลิต 3) การเปรียบเทียบผลงานที่เกิดขึ้นกับมาตรฐานที่กำหนด 4) การสรุปวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงาน 5) การเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหา และ 6) การรายงาน ความก้าวหน้า

2.5 ด้านการร่วมประเมินผล ต้องมีกระบวนการขั้นตอนด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมประเมินผล คือ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัย 3) เมินด้านกระบวนการ 4) ด้านผลผลิต 5) ด้านผลกระทบ และ 6) การรายงานผลการประเมิน

2.6 ด้านการร่วมในผลประโยชน์ ต้องมีกระบวนการขั้นตอนด้านการมีส่วนร่วมในการร่วมในผลประโยชน์ คือ 1) การรับรู้ผลการดำเนินงาน 2) การร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การเป็นเจ้าของผลงานร่วมกัน 4) การจัดสรรผลประโยชน์ 5) การร่วมชื่นชมผลงาน และ 6) การรับผิดชอบในผลงานร่วมกัน

3. ผลจากการประเมินรูปแบบที่พัฒนาจากการสนทนากลุ่ม สมาชิกทุกคนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมทุกองค์ประกอบ และให้กล่าวถึงประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาที่เป็นประโยชน์ นอกจากนั้นผลการประเมินรูปแบบที่พัฒนาจากความคิดเห็นผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 130 คน มีความคิดเห็นว่า รูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ในจังหวัดพัทลุงมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.57)

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง เป็นการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในการทำเทคนิคเดลฟายกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนที่มีความคลาดเคลื่อนคงที่และต่ำสุด ซึ่งสรุปผลได้ว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นตรงกันว่าจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง ควรมียอดประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ การร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินงาน การร่วมติดตาม การร่วมประเมินผล และการร่วมในผลประโยชน์ สำหรับผลการประเมินรูปแบบที่พัฒนาจากการสนทนากลุ่มผู้ร่วมสนทนากลุ่มได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุงทุกองค์ประกอบ และให้กล่าวถึงประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาที่เป็นประโยชน์ และผลของการประเมินรูปแบบที่พัฒนาจากความเห็นของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 130 คน มีความคิดเห็นว่ารูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุงเหมาะสมในระดับมากที่สุด

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ว่า ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุง พบว่า การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัด

พัทลุง จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย การร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินการ การร่วมติดตาม การร่วมประเมินผล และการร่วมในผลประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จินณวัตร ปะโคทั้ง [13] ที่ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น ที่ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพแล้วพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้แก่ การระดมความคิด การร่วมวางแผน การร่วมลงมือทำ การร่วมติดตามประเมินผล และการรับประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ไพฑูรย์ สนิธิเมือง [14] ที่ได้ศึกษายุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับการพัฒนาสถานศึกษาแล้วพบว่า กระบวนการบริหารกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน และตัดสินใจ การร่วมคิดร่วมทำ การสร้างมิตร การสร้างความเชื่อมั่น และการติดตามและรายงานผลสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมในการวิจัยของ ศฤงคาร แป้นกลาง [7] ที่มี 4 ขั้นตอน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุงของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้อง [16] ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ผู้ปกครองได้ให้ความสำคัญโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สมฤกษ์ ทิบบาว [17] ซึ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศรพีพร วงศ์เพ็ง [18] ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในปัจจุบันของประธานกรรมการบริหารและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อย ความต้องการมีส่วนร่วมในอนาคตของประธานกรรมการและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยดังกล่าว มีข้อเสนอแนะดังนี้
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ระดับกระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในเรื่องการจัดการศึกษาในระดับประเทศ ควรมีการส่งเสริมหรือ มอบให้หน่วยงานในสังกัดนำผลการวิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ จังหวัดพัทลุงไปเผยแพร่พร้อมทั้งสนับสนุนหน่วยงานในสังกัดนำกระบวนการวิธีการใน รูปแบบไปใช้ในการส่งเสริมการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้สอดคล้องพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน

1.2 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือระดับท้องถิ่น ควรนำกระบวนการ หรือขั้นตอนที่ได้จากรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของจังหวัดพัทลุงมาใช้ในการ บริหารจัดการศึกษาระดับเขตพื้นที่เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่แท้จริงและเป็นระบบ

1.3 ระดับสถานศึกษา ควรนำกระบวนการและผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการ บริหารสถานศึกษาเพื่อการบริหารจัดการศึกษาที่ยึดสถานศึกษาเป็นฐานมีความสมบูรณ์ และเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

2.1 การนำผลการวิจัยไปใช้ในทุกระดับนั้น ผู้นำไปใช้ต้องศึกษากระบวนการ ดำเนินการตามองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ โดยดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการมี ส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ

2.2 การนำรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมไปใช้ ต้องให้ผู้มีส่วนร่วมในทุก องค์ประกอบได้มีบทบาทการมีส่วนร่วมครบทุกกระบวนการองค์ประกอบของรูปแบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่มี ประสิทธิภาพ

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาผลที่เกี่ยวข้องกับ

การศึกษา เป็นรายประเด็น เช่น การวิจัยและพัฒนา รูปแบบการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
เด็กนักเรียนออกกลางคัน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] ราชกิจจานุเบกษา. (2550). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.**
เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก. วันที่ 24 สิงหาคม 2550.
- [2] ราชกิจจานุเบกษา. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไข
เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545.** เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก. วันที่ 22 กรกฎาคม 2553.
- [3] มหาวิทยาลัยสุรนารี. (2555). **การศึกษาแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน
เพื่อสุขภาวะคนไทย.** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
- [4] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1. (2556). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พ.ศ. 2556- 2559 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1.**
พัทลุง : กลุ่มนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 1.
- [5] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. (2556). **รายงานผลการทดสอบ
ระดับชาติ ปีการศึกษา 2556.** พัทลุง : กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการ
จัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2.
- [6] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. (2556). **รายงานผลการทดสอบ
ระดับชาติ ปีการศึกษา 2556.** พัทลุง : กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการ
จัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12.
- [7] ศฤงคาร แป้นกลาง. (2551). **การมีส่วนร่วมบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ด้านวิชาการกรณีศึกษาโรงเรียนชุมชนบ้านแม่สาบ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่.**
เชียงใหม่ : โรงเรียนชุมชนบ้านแม่สาบ. (เอกสารอัดสำเนา).
- [8] Gordon, M. F. and Louis, K. S. (2009). "Linking parent and community involvement
with student achievement: Comparing principal and teacher perceptions
of stakeholder influence", *American Journal of Education*, 116(1), 1 – 26.
- [9] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ
(พ.ศ. 2545-2559).** กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

- [10] กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). 8 นโยบายการศึกษา นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรี
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ. กระทรวงศึกษาธิการ.
- [11] ธงชัย สันติวงษ์. (2539). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- [12] Keeve, J. P. (1988). Educational research methodology and measurement :
An international handbook. Oxford: Pergaman Press.
- [13] จินณวัตร ปะโคทั้ง. (2549). รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดีเด่น โรงเรียนกันทรารมณ จังหวัดศรีสะเกษ.
วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [14] ไพฑูรย์ สนธิเมือง. (2550). ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมจัดการศึกษากับการพัฒนา
สถานศึกษา : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดภาคใต้.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- [15] กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2549). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [16] ศุภวรรณ แสนทองแก้ว. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอสีหิงพระ จังหวัดสงขลา. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- [17] สมฤกษ์ ทิมขาว. (2551). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- [18] ศรเพชร วงศ์เพ็ง. (2546). การมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.